

S. M. v. d. Galiën

PLUIMSTAART

de Zwerver

Als het regent of de wind onstuimig de vochtigheid van de bomen drijft, zul je hem weinig of niet te zien krijgen. Dan zit hij, warmpjes ineengedoken en met de lange pluimstaart om zijn rustend lijfje gevleid, in het hoge knoedelnest, kalm wachtend tot het weer bedaard is en een floep zonneshijn hem naar buiten lokt.

Hij kan het in zijn hoge schuilplaats best af. In de regel heeft hij een hamstervoorraad van eikels, allerlei noten en dennenappels opgeslagen en als onze vriend trek krijgt, spreekt hij het lekkers aan. Zo is het te begrijpen, dat hij soms dagenlang, wanneer het slechte weer blijft aanhouden, zich niet laat zien. Had hij voor de kwade dag niet voor een appeltje voor de dorst gezorgd, dan zou hij, als op een gegeven ogenblik de honger al te erg werd, genoodzaakt zijn, in weer en wind er op uit te trekken om maagvulling. Een enkele maal gebeurt dit ook wel, maar je kunt gerust aannemen, dat het dan noodgedwongen is.

Met mooi, zonnig weer echter vergaat het de eekhoorn al net als ons. Dan is hij bijna de ganse dag buiten en zwerft hij zijn territorium rond, op zoek naar lekkere hapjes, waarvan de bostafel rijk voorzien is. Dan moet je hem in actie zien, die lollige, kleine roodbruine zwerver.

Zijn lichaamsbouw is geheel en al in overeenstemming met het leven tussen en in de bomen. De scherpe nagels stellen hem in staat, in een ommezien de hoogste bomen op- en af te klauteren. Met zijn lenige lijf weet hij zich staande te houden op dunne twijgen, die hem nauwelijks kunnen dragen. Je staat versteld van zijn klauterkunsten. Van de ene tak rent hij over naar de andere, van boom in boom. Tussen de ijle kroon staat hij even stevig als op de begane grond. Van een eindtak, die doorbuigt onder zijn gewicht, zet hij zich met de achterpoten af en springt naar een wiebelende tak van een andere boom. Sprongen van 4, 5 meter zijn daarbij geen zeldzaamheid. De klauwen haken in de zwiepende tak-

ken en de rode gymnast danst al weer verder, tak op, tak af, boom in, boom uit. Vallen schijnt niet in zijn woordenboek te staan. Elke beweging is zeker, al hou je je hart vast, als je hem over een duizelingwekkende afgrond de sprong ziet nemen. Trouwens, al zou hij vallen, het zou hem nauwelijks hinderen. Hij komt dan wel ergens langs een lagere tak waar hij zich aan vast kan grijpen en anders spreidt hij de pluimstaart zo ver mogelijk uit en deze doet dan als een soort parachute dienst, die de val breekt, zodat het diertje betrekkelijk zacht op de grond neerkomt. Wanneer plotseling gevaar dreigt, laat hij zich ook wel eens pardoos naar beneden vallen.

Een leuke verschijning in het bos is het rosse rovertje en ik wed, dat jullie hem allemaal even aardig vinden. Maar weten jullie, dat hij eigenlijk een echte rakker is?

In de voorzomer, als in de meeste vogelnesten



jongen zijn, is de eekhoorn er als de kippen bij om een mals hapje te halen. In een onbewaakt ogenblik, als de oude vogels op voedsel uit zijn, slaat hij zijn slag. Bijna onhoorbaar sluipt hij naar het nest en als de kust veilig is, grijpt hij een donsjong en snelt er ijlings mee weg. Op een stil plekje peuzelt hij het hapje op. Door zijn gedurige zwerftochten ontdekt hij de nesten overal en geloof maar, dat hij ze opzoekt en terugkomt. Ik heb het meegemaakt, dat hij een lijsternest in drie dagen tijd radicaal leegplunderde. In de tussentijd zal hij ook best nog ergens anders op rooftocht zijn geweest. Zo gezien, kan de eekhoorn schadelijk zijn. Daar eksters en Vlaamse gaaien ook eerste vogeldieven zijn, heeft de vogelstand werkelijk te lijden, als deze drie rovers talrijk zijn. Vaak zijn ze dat ook, want havik en boom-marter, de meest gevreesde vijanden, komen niet zo heel veel meer in ons land voor.

In de late lente, als er weinig voedsel voor de eekhoorn meer te vinden is, kan hij ook schadelijk worden, doordat hij de bast van de bomen eet. Als hij een stam rondom heeft kaal geknaagd, sterft deze onherroepelijk af.

Pluimstaart bouwt een nest, zelfs meer dan een. Je zou ze speelnesten kunnen noemen, want hij komt er maar af en toe. Sommige gebruikt hij als voorraadschuur, andere als slaappleats. In de regel staan ze in een hoge takoksel, dicht tegen de stam, samen-gevlochten uit takken en bladeren, zodat ze weinig in het oog vallen. Dikwijls gebruikt hij een verlaten vogelnest, dat hij opknaapt en vergroot. De ingang vind je aan de onderkant, zodat hij, van beneden komend, gemakkelijk naar binnen kan glippen. Meer naar boven is een nooddeur. Bij gevaar kan hij hierlangs een goed heenkomen zoeken.

Het eigenlijke nest is het stevigst. Van binnen is het met mos en allerlei zachte stoffen, als haar, pluim, pluim en veren zacht gevoerd. Tweemaal per jaar brengen de oude eekhoorns hier hun 3-6 jongen groot. In de herfst trekken deze er zelf op uit. Ze zijn dan nog wel een stuk kleiner dan de ouders, maar toch in staat om voor zichzelf te zorgen.

Als je de diertjes onverwachts stoort, kan het gebeuren, dat de ouden de jongen een voor een in de bek nemen en naar een andere nestknoedel brengen. Zoiets kun je de poes ook zien doen, niet?

Een winterslaap houdt Pluimstaart niet, maar wel brengt hij de dagen als het lang achtereen sneeuwt of regent, slapende in een der nesten door.

Over de hamstervoorraden in de nesten hebben we het al gehad. Hij stopt zijn lekkers echter ook wel weg in de grond en gaat dan nogal precies te werk. Een Vlaamse gaai drukt een eikel losjes tussen het mos en vergeet de plek vrijwel direct weer. Pluimstaart echter heeft sterker ontwikkeld herinneringsvermogen, al kan het hem ook gebeuren, dat hij de kluts kwijt raakt.

Weet je, hoe hij te werk gaat? In de zachte mosbodem graaft hij een holte. Deze wordt doorgaans met mos bepleisterd en dan vult hij telkens zijn voorraad aan. Eikels, allerlei soorten noten, sparrekegels en dennenappels, die hij in de herfst genoeg kan vinden. Heeft hij naar zijn zin op deze plek genoeg voorraad ingeslagen, dan krabt hij bladeren, gras-halmen, en mos er over heen. Daarop komt een laagje zand, nogmaals blad, twijgjes en dennenaalden en knap ben je, als je het lekkers dan weet te vinden.



Goede manieren

J. J. N

MET DE HOED IN DE HAND



Jullie kennen natuurlijk allen het spreekwoord, dat met bovenstaand zinnetje begint en dat verder zegt, dat je, door je hoed in de hand te houden, door het ganse land kunt komen. De betekenis er van hebben jullie waarschijnlijk ook wel begrepen: door beleefd te zijn, kun je het ver brengen, wordt je overal ontvangen.

In het vorige artikeltje hebben we samen gepraat over het groeten. Beleefd groeten hoort bij goede manieren. In de meeste gevallen zullen de jongens hun hoofddekkel weer op kunnen zetten als zij gegroet hebben. Er zijn echter ook omstandigheden, waaronder zij hun pet of hoed in de hand moeten houden. Laten we eens enkele voorbeelden geven: Een jongen ziet in de verte zijn leraar aankomen. Hij bedenkt, dat hij die leraar nog iets moest vragen over het opgegeven werk. Als de heer vlak bij hem gekomen is, neemt de jongen zijn hoofddekkel af, blijft staan en zegt: „Goedenmiddag Mijnheer Smit. Neemt u mij niet kwalijk, maar mag ik u even iets vragen over het werk voor morgen?” Mijnheer Smit zal nu ook blijven staan en de jongen de gevraagde uitleg geven. En nu mag de jongen tijdens dit gesprek zijn hoofddekkel niet opzetten, tenzij de heer hem hiervoor toestemming gegeven heeft. En weet je waar die jongen dan tevens op letten moet? Dat hij dan niet zijn handen in de zakken houdt tijdens dat gesprek. Dat zou een zeer onbeleefde indruk maken. Ik herinner me nog wel, dat mijn vroegere onderwijzer altijd vroeg, of we koude voeten hadden als wij jongens de handen in de zak hadden als we bij hem aan de lessenaar moesten komen. Op ons verwonderd „Nee, Mijnheer,” antwoordde hij dan doodleuk: „Doe dan je handen uit de zak.”

Een ander geval: een heer belt aan. Zodra nu de deur geopend wordt, zal de heer zijn hoed afzetten en deze ook afhouden, tot het gesprek geëindigd is. Wordt hij binnengelaten, dan zal hij zijn hoed in de hand dienen te houden tot hij in de kamer gekomen is. Heeft de gastvrouw of gastheer hem dan niet gevraagd zijn hoed ergens op te hangen, dan zal hij deze nog steeds in de hand houden, ook nadat hem een stoel aangeboden is. Is het lastig voor hem de hoed in de hand te houden, doordat hij zijn handen voor iets anders nodig heeft, dan mag hij ook de hoed onder zijn stoel leggen.

Hetgeen voor een hoed geldt, geldt ook voor een pet, echter niet voor een alpinomutsje. Wel moet dit binnenshuis afgezet worden. Leg geen hoofddekkel op tafel of dressoir. Dit is onsmakelijk.